

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. október 13.

FÖLDRAJZ

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Útmutató a javításhoz

Ha egy feladatnak a javítási-értékelési útmutatóban nem szereplő szinonim megoldása is van, a válasz elfogadható, például:

Koreai Köztársaság – Dél-Korea; rétegvulkán – sztratovulkán.

Azoknál a feladatoknál, ahol a lehetséges helyes válaszok számánál a vizsgázó több megoldást ad meg válaszelemenként pontot kell levonni, de az adott (rész)feladatra 0 pontnál kevesebb nem adható.

A helyesírási hibát tartalmazó, de egyértelműen értékelhető földrajzi nevek (topográfiai fogalmak) esetén jelölje a hibát, de ezért pontot ne vonjon le.

1. FELADAT

1. K. Ptolemaiosz	1 pont
2. J. Kepler	1 pont
3. G. Bruno	1 pont
4. N. Kopernikusz; G. Galilei; J. Kepler	1+1+1 pont
5. I. Newton	1 pont
6. E. Aldrin, N. Armstrong, J. Gagarin	1+1+1 pont
7. G. Galilei	1 pont
8. J. Kepler	1 pont

A lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de 0 pontnál kevesebb nem adható.

Összesen 12 pont

2. FELADAT

- a) aláhúzva: „B” jelű repülőgép 1 pont
 Alacsonyabb szélességi körön 15°-nyi távolság, hosszabb utat jelent/
 az Egyenlítő mentén megtett 15°-nyi távolság nagyobb, mint
 a Ráktérítő mentén megtett 15° távolság. 1+1 pont
Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
- 3 pont
- b) „A” jelű repülőgép: Északi-sark 1 pont
 „B” jelű repülőgép: Északi-sark 1 pont
- 2 pont
- c) „A” jelű repülőgép: a Ráktérítő / é.sz. 23,5° mentén 1 pont
 „B” jelű repülőgép: az Egyenlítő mentén 1 pont
- 2 pont

Összesen 7 pont

3. FELADAT

- a) (Alfred) Wegener 1 pont
- 1 pont
- b) Afrika és Dél-Amerika / a két kontinens partja összeilleszthető. 1 pont
- 1 pont
- c) Lemeztektonika 1 pont
- 1 pont
- d)
- A. Appalache 1 pont
- B. Skandináv-hegység 1 pont
- Kaledóniai-hegységrendszer 1 pont
- 3 pont

- e) Bekarikázva: 1., 3., 4. 1+1+1 pont
A lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de 0 pontnál kevesebb nem adható.

3 pont

Bizonyítékok:

- moréna 1 pont
- jégkarcolat a kőzeteken. 1 pont

Megjegyzés: Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Óidő 1 pont

3 pont

Összesen 12 pont
----

4. FELADAT

1. Hiba: 800 m-en eleredt az eső. 1 pont
 Indoklás: Az adatok alapján a levegő 10 °C-on lesz telített, ehhez 500 m-t kell emelkednie. $500+500\text{ m} = 1000\text{ m-en lesz telített}$. 2 pont
 Helyes állítás: 1000 m-en ered el az eső. 1 pont

4 pont
----

2. Hiba: A hegy tetején -5 °C alá süllyedt a hőmérséklet. 1 pont
 Indoklás: 1000 m-en 10 °C volt a levegő hőmérséklete, a harmatpont elérése után már csak 0,5 °C-kal csökken az emelkedő levegő hőmérséklete, és amíg 1500 m-t emelkedik → 7,5 °C-ot csökken. $10\text{ °C} - 7,5\text{ °C} = 2,5\text{ °C}$ 2 pont
 Helyes állítás: 2500 méteren (a hegy tetején) 2,5 °C volt a hőmérséklet. 1 pont

4 pont
----

3. Hiba: a hegy túloldalán 500 m magasságban 25°C volt a hőmérséklet. 1 pont
 Indoklás: 2000 m-t süllyedt a levegő, a levegő hőmérséklete 100 méterenként 1 °C-kal nő → 20 °C-ot emelkedik. $2,5\text{ °C} + 20\text{ °C} = 22,5\text{ °C}$ 2 pont
 Helyes állítás: A hegy túloldalán 500 m-en a hőmérséklet 22,5 °C volt. 1 pont
Más elven megkapott helyes eredmény és másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

4 pont

Összesen 12 pont
----

5. FELADAT

a)

- 1. Talajvíz 1 pont
- 2. Rétegvíz 1 pont
- 3. Hévíz 1 pont
- 4. Karsztvíz 1 pont

4 pont
----

b)

A magas ásványi anyag tartalmú / többféle magas ásványi anyagtartalmú (ivó)vizet/ azt a (ivó)vizet, amely legalább 1000 mg/liter oldott ásványi anyagot tartalmaz. 1 pont
 A kőzetek kioldott ásványi anyagából / kőzetekből. 1 pont

2 pont

Összesen 6 pont
----

6. FELADAT

- a) 1. D, 2. C, 3. B, 4. A 1 pont
Csak a helyes sorrend esetén jár az 1 pont. 1 pont
- b) x 1 pont
1 pont
- c) x 1 pont
 x 1 pont
2 pont
- d) Az a vonal, amelyben a leggyorsabban áramlik a víz / ahol a legnagyobb a folyó
 vízének sebessége 1 pont
Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. 1 pont
- e) z=morotvató/holtág / levágott folyókanyar 1 pont
 Feltöltődés / Benővi a vízi növényzet. 1 pont
2 pont
- f) = (relációs jel) 1 pont
 középszakasz jellegű / oldalazó/ meanderező folyó 1 pont
2 pont
- g) D 1 pont
1 pont

Összesen 10 pont**7. FELADAT**

Mérőpont	A hőmérsékleti diagram betűjele	A csapadék diagram betűjele	Éghajlat
1.	E	e	mediterrán
2.	D	a	óceáni
3.	B	d	tajga
4.	A / F	c	szavanna
5.	A / F	f	forró övezeti (trópusi) sivatagi
6.	C	b	egyenlítői

Minden helyes válasz 1 pont.

Megjegyzés: Minden betű (A-F) csak egyszer szerepelhet.

Összesen 18 pont**8. FELADAT**

1. C 1 pont
2. A, E, F 1+1+1 pont
3. B, D 1+1 pont
- A lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de 0 pontnál kevesebb nem adható.*

Összesen 6 pont

9. FELADAT

1. Sortanya	1 pont
2. Urbanizáció	1 pont
3. Agglomeráció	1 pont
4. Mamutváros / megalopolisz	1 pont
5. Alvótelepülés / alvóváros	1 pont

Összesen 5 pont**10. FELADAT****a)**

1. Bekarikázva: hamis.	1 pont
Indoklás: mert (a vizsgált időszakban) a nyersanyagokkal folytatott külkereskedelmi mérleg pozitív / a nyersanyagkivitel értéke nagyobb, mint a nyersanyag behozatal értéke.	1 pont
2. Bekarikázva: hamis	1 pont
Indoklás: nem, mert jelentősen megnőtt a behozott energiahordozók mennyisége is.	1 pont
3. Bekarikázva: igaz	1 pont
Indoklás: mert mindkét áruajtából nagyobb értékben importált az ország 2011-ben a 2010-eshez képest.	1 pont
<i>Más helyes következtetés, és másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható valamennyi indoklás esetében.</i>	

6 pont

b)

- A számítás elve:
(2010) $204 / 3822 \times 100 = 5,3 \rightarrow 5\%$ (1 pont)	1 pont
(2011) $164 / 4291 \times 100 = 3,8 \rightarrow 4\%$ (1 pont)	1 pont
Válasz: Csökkent az aránya.	1 pont
- Megjegyzés: A nem kerekített eredmény is helyes.*

3 pont

Összesen 9 pont**11. FELADAT**

gazdasági szektor	ágazat	tevékenység
szekunder	feldolgozó ipar	gépgyártás
tercier/harmadik	gazdasági szolgáltatás	közlekedés
kvaterner/negyedik	_____	info-kommunikációs kutatás

*Minden helyesen kitöltött cella 1 pont.***Összesen 6 pont****12. FELADAT**

Rövid lejáratú hitel: A	1 pont
Hosszú lejáratú adósság: B, C	1+1 pont
Rögzített kamatozású hitel: B	1 pont
Változó kamatozású hitel: C	1 pont

Összesen 5 pont

13. FELADAT

- a) Offshore cég / területen kívüli cég 1 pont

1 pont

b)

	1. A mezőgazdaság nagyobb százalékkal járul hozzá az ország GDP-jéhez, mint a szolgáltatások.
X	2. A GDP ágazati megoszlásában a szolgáltatásoknak van vezető szerepe.
	3. A világ vezető-nyersanyag exportáló országai.
	4. A világ vezető működőtőke-exportáló országai.
X	5. Az országban többnyire pénzügyi intézetek és vagyongazdálkodó társaságok szerepelnek a bejegyzett cégek között.
	6. Az országok gazdasága nagymértékben importfüggő.
X	7. Az országok vezető gazdasági ágazatai közé tartozik a turizmus is.
	8. Súlyosan eladósodott országok.

Megjegyzés: A lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de 0 pontnál kevesebb nem adható.

3 pont

Összesen 4 pont**14. FELADAT**

- a) Infláció: a (fogyasztói) árak általános és tartós emelkedése. 1+1+1 pont

Másképp megfogalmazott, de azonos értelmű megoldás is elfogadható.

3 pont

- b) A fogyasztói árak csökkentek az adott időszakban, ezért csökkent az (nem volt) infláció. 1 pont

Másképp megfogalmazott, de azonos értelmű megoldás is elfogadható

1 pont

- c) csökkent a kereslet/ csökkentek az árak/ túlkínálat volt 1+1 pont

Másképp megfogalmazott, de azonos értelmű megoldás is elfogadható. Bármelyik kettő említése elfogadható.

2 pont

Összesen 6 pont**15. FELADAT**

a)

1. Feketeföld/ mezőségi talaj/ csernozjom 1 pont

2. Barna erdőtalaj 1 pont

2 pont

- b) Lignit 1 pont

1 pont

- c) Bauxit, mangán (*A sorrend nem számít.*) 1+1 pont

2 pont

d)

1. Aprófalvak	1 pont
2. Észak	1 pont
3. Dél/ Nyugat	1 pont
4. Nyolcvanas	1 pont
5. Élvezületések	1 pont
6. Halálozások	1 pont
7. Népességszám-csökkenés	1 pont

7 pont

e)

Y

X

1 pont

f)

- A) Szombathely
- B) Zalaegerszeg
- C) Győr
- D) Tatabánya
- E) Székesfehérvár
- F) Salgótarján
- G) Kecskemét
- H) Ózd
- I) Miskolc

Minden helyes válasz 1 pont.

9 pont

Összesen 22 pont**16. FELADAT****a)**

A.	Norvégia	Oslo	1 pont
B.	Svédország	Stockholm	1 pont
C.	Finnország	Helsinki	1 pont
D.	Dánia	Koppenhága	1 pont
E.	Oroszország	Moszkva	1 pont
F.	Észtország	Tallin	1 pont
G.	Lettország	Riga	1 pont
H.	Litvánia	Vilnius	1 pont

8 pont

b) Bekarikázva: C, F, G, H*Megjegyzés: Bármelyik három bekarikázása elfogadható.*

1+1+1 pont

3 pont

c) Bekarikázva: 3.

1 pont

1 pont

d) Az ország betűjele: A

Fjord.

(A jég elolvadása után) az egykori gleccservölgyekbe benyomult a tenger. 1 pont

Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Hajózás / idegenforgalom / közlekedés

1 pont

Bármelyik említése elfogadható.

4 pont

- e)
1. D		1 pont
2. A		1 pont
3. B		1 pont
4. A		1 pont
	4 pont	
- f)
1. kép: C		1 pont
2. kép: B		1 pont
	2 pont	

Összesen 22 pont
17. FELADAT

- 1.
- a)
A: Indus	(folyó)	1 pont
B: Brahmaputra	(folyó)	1 pont
C: Mekong	(folyó)	1 pont
D: Pamír	(hegység)	1 pont
E: Takla-Makán	(sivatag)	1 pont
F: Tien-san	(hegység)	1 pont
	6 pont	

- b)
- Sanghaj: 6
 Bombay: 1
 Kanton: 8
 Calcutta: 3
 Manila: X
 Új-Delhi: 2
Minden helyes válasz 1 pont.
- 6 pont**

- 2.
A kínai népesedéspolitikai / Az egy gyermekes családmodell támogatása.	1 pont
/ Eltérő demográfiai (népesedési) szakaszban van a két ország Kínában.	1 pont
India népességszáma nagyobb lesz, mint Kínáé. / India lesz a Föld legnépesebb országa.	1 pont
Lassul a népességszám növekedése. / Előregszik a társadalom. / Megbomlik a nemek aránya.	1 pont
<i>Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.</i>	
	4 pont

- 3.
India: 2, 4	Kína: 1, 5, 6
Mind kettő: 8	Egyik sem: 3, 7
- 8 pont**

Összesen 24 pont

18. FELADAT

- a) Éghajlatváltozás / klímaváltozás / felmelegedés 1 pont
Emelkedik az évi középhőmérséklet és csökken az éves csapadék mennyisége. 1+1 pont
3 pont
- b) Nagymértékben csökken a csapadék. 1 pont
Kevesebb lesz a hó formájában hulló csapadék. / Enyhébb lesz az időjárás. 1+1 pont
Megjegyzés: Más helyes válasz is elfogadható. 3 pont
- c) Növekvő CO₂ kibocsátás / üvegházgázok növekvő kibocsátása / széntüzelés / közlekedés okozta szennyezés / erdők felégetése / a mezőgazdaság (állattenyésztés) metán kibocsátása. 1+1 pont
Megjegyzés: Bármelyik kettő említése elfogadható. 2 pont
- d) Szárazságtűrő fajták / melegkedvelő fajták kiválasztása / öntözött területek növelése / új fajták nemesítése. 1+1 pont
Megjegyzés: Más helyes válasz is elfogadható. Bármelyik kettő említése elfogadható. 2 pont

Összesen 10 pont**19. FELADAT**

1. Talajerózió/talaj(le)pusztulás 1 pont
  2. Csapadék/ csapadékvíz / víz 1 pont
  3. Termőréteg lemosódása / talaj romlása / terméskiesés 1 pont
- Megjegyzés: Bármelyik említése elfogadható.*
4. Lejtőre merőleges műveléssel / teraszolással / a művelésből való kivonással. 1 pont
- Megjegyzés: Bármelyik említése elfogadható. Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.*

Összesen 4 pont***A feladatlappal elérhető összes pontszám: 200 pont***